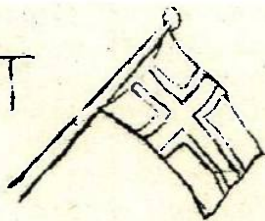

FRITT LAND

Nr. 46. - 1. årg.

Onsdag 29. juni 1944.

ORD OG HANDLING.

Det blir så ofte framhevet, og med rette, at i denne tiden er det handlingen som teller, ikke ordene. Riktignok har man ofte følelsen av at også ordene er til for sin egen skyld, nemlig for å utfylle et tomrom og erstatte de fakta som egentlig burde føreligge. Men til syvende og sist, enten det gjelder tyskere eller nordmenn, er det handling som fører fram. Og handling er det som virkelig bidrar til å forkorte det uhyggelige mareritt av en tid vi befinner oss i, handling er det som fører oss til målet, handling gir oss et fritt land.

Boykotten av AT og arbeidsmobiliseringen er utvilsomt et viktig ledd i vårt passive forsvar men hvor førtreffelig den enn blir gjennomført, fører den ikke til målet, så lenge tyskerne for betaling kan få nær sagt så mye frivillig arbeidshjelp de vil. Er det riktig at den ene skal underkaste seg de aller hardeste straffer for å nekte å gjøre et arbeide som en annen tjener penger på og dertil på toppen av det hele, og uten å rødme, smykker seg med hedersbetegnelsen "god nordmann"?

Den norske ungdom som idag saboterer innkallelisene til AT og arbeidsmobiliseringen skal ikke stå alene i kampen og se resultatet av sin kostbare innsats bli pulverisert av tusener av lønnsøttakere og jobbere i tyskernes tjeneste. Faktum er at det flere steder er vanskelig å få folk til nødvendig norsk arbeid fordi tyskerne byr bedre betaling, og for tyskerne ble det som kjent vanskeligere å få arbeidshjelp da de søket timelønnen. Burde det ikke øyeblikkelig inntre en forandring i dette forhold?

Nå har det frivillige arbeid pågått i fire år, kunne det ikke være en tanke å få det stanset, eller skal vanskene og tapene for den befrielsesarme vi venter på enn ytterligere økes av våre egne folk i fiendens tjeneste?

Boykotten av AT må følges av en almen nedleggelse av alt frivillig arbeid. Om ikke før, så i den ellefte time, bør i det minste hele folket stå samlet, ikke bare i front mot nazismen, men også mot alt det arbeid som tjener dens fortsatte eksistens i Norge. Samme plikt og samme ansvar har alle.

ETTERKRIGSPROBLEMER.

Internasjonal organisasjon. Den engelske regjering har hele tiden holdt fast ved at man ikke bør kaste folkeforbundstanken overbord. Det blir imidlertid framholdt at større ansvar må ligge hos de makter som rår over de største re-

surser. På den annen side skulle samtlige medlemsstater delta i avgjørelsene, samtidig som de skulle tildeles hensiktsmessige funksjoner i et kollektivt sikkerhetssystem. Man mener også at et nytt folkeforbund burde knyttes sammen med regionale råd som skulle opprettes.

Imperiekonferansen beskjeftiget seg med spørsmålene om de alliertes forhold til Tyskland, vasallstatene og de nøytrale. Angående vasallstatene ble det framholdt at de allierte i midten av mai sendte en siste advarsel til Ungarn, Romania, Bulgaria og Finland. Regjeringen og befolkningen i disse land ble da gjort oppmerksom på at de ikke kan slippe fra sitt ansvar for å ha deltatt i krigen på det nazistiske Tysklands side. Overfor de nøytrale var man enige om politikken. Det ville bli presset hardere på for å få de nøytrale til å innstille all krigsviktig eksport til Tyskland. Trussel ville bli økonomiske sanksjoner, særlig fra Amerikas side, med de konsekvenser dette ville innebære for handelen etter krigen.

Holdningen overfor Tyskland. Våpensstillstandsvilkårene utarbeides av det rådgivende Europautvalget i London. Det byr på vansker å samarbeide de forskjellige synspunkter. På anglosaksisk hold blir det framholdt krav om fullstendig avvepning av Tyskland, mens Stali gir uttrykk for den oppfatning at man riktignom må slå i stykker hitlerarmeen, men at det vil være ufornuftig å frata Tyskland enhver vepne styrke. Fra russisk side blir det videre antydning av et program som vil tillate overføringen av millioner tyskere til å ta del i gjenreisningsarbeidet. Disse planer har møtt kritikk fra vestmaktshold under henvisning til folkerettsbestemmelser om krigsfanger. Hovedtendensen synes å gå i retning av skjerpelse av vilkårene i forbindelse med spørsmålet om territoriale forandringer har Churchill og Eden uttalt at Atlanterhavsdeklarasjonens passus om at ingen territoriale forandringer skal skje uten i samsvar med vedkommende befolknings fritt uttalt ønske, ikke vil bli opprettholdt for Tysklands vedkommende. Representanter for de europeiske "eksilregjeringer" drøfter også for tiden en plan for oppgjøret med Tyskland, som vil bli oversendt Europautvalget. Polen, Tsjekkoslovak og Holland holder på radikale åtgjerder, mens de andre er mere moderate. Ingen av dem ønsken territorial utvidelse på det gamle Tysklands bekostning. De er videre enige om avvepning av tyskerne, og om en kortere eller lengre okkupasjon. Man bør ikke kreve pengeerstatning framholder representantene, men tyske tjenest

i form av varer, maskin og arbeidskraft.

Mest detaljert er de forslag som gjelder den framtidige allierte kontroll med sikte på å hindre en ny tysk opprustning. Her mener man at det tyske rikets, delstatenes og kommunenes finanser bør kontrolleres. Likeledes riksbanken og de 5 største privatbankene. Den tyske vitenskapelige forskning skal settes under kontroll og tilførselen av råvarer rasjoneres. Forslag går også ut på å forby produksjon av syntetisk olje og gummi. Videre skal man nekte tyskerne å lagre strategiske råvarer. Et fransk forslag går ut på en vidtrekkende internasjonalisering av den tyske industrien. Mot denne løsning har man reist den innvending at de allierte da blir medinteressert i oppbygningen av den tyske industri. Behandlingen av disse spørsmål er som nevnt ikke avsluttet i kommisjonen. Angående besettelsen av Tyskland synes det å herske enighet om en soneoppdeling med russiske tropper i østområdene og engelsk-amerikanske tropper i vest og syd. I Berlin skulle det stasjoneres styrker fra alle tre stater.

NYHETENE TIRSDAG.

Vestfronten. Besettelsen av Cherbourg er avsluttet tirsdag 20 dager etter landstigningen i Frankrike. Endel uordnet tysk motstand holdt seg til tirsdag morgen, men i gryningen ble det hvite flagg heist. Den tyske general von Schlieben og sjefen for kystbatteriene i Normandie, Hennecke, ble tatt til fange. Det er tatt 1.400 fanger og det er hittil tatt opp 4.000 falne. Mindre fiendtlige styrker, ca. 3.000, har trukket seg tilbake til Cherbourg-halvøyas NV-spiss i traktene ved Cap de la Hague og yter desperat motstand, tydeligvis i uvitenhet om den skjebne som har rammet garnisonen i Cherbourg. - Ordren om at de tyskere som overga seg i Cherbourg ville bli skutt, ble utstedt av general von Schlieben, og en oberst, som ble tatt til fange mandag sa: " von Schlieben vil aldri overgi seg". - Tyskerne har i Cherbourg mistet det meste av 4 infanteridivisjoner og atskillige flåte- og marinesoldater. Endel tyske arsenaler i byen er tatt i uskadd stand, og inneholdt utstyr og amunisjon for mange måneder. Cherbourg er Frankrikes annen havneby og dens anlegg er meget moderne. Konvoyer av de største transportskip kan levere industriproduktene direkte fra USA og Dominions. Den beskyttes av en kraftig og over 3 km. lang bølgebryter av granitt som ikke er forbundet med fastlandet. Dette gir havnen 2 innløp; det ene 2,5 km. bredt, det andre over 1 km. og begge er meget vanskelige å blokere. På den ytre red er det plass til ca. 100 av verdens største transportskip. På den indre havn er kaier, dokker o.a. bygget av granitt og således vanskelig å ødelegge, men det er sannsynlig at tyskerne har gjort hva de kunne. Havnen har flo og fjære og dette letter opprydningsarbeidet betydelig. Fullstendige planer for gjenoppbyggelse av Cherbourgs havn lå ferdig allerede for et år siden. En stor konvoy utrustet med materiell og mannskap har i lengere

tid ligget i Kanalen klar til å forvandle den første franske havn til en losselass for de allierte. Cherbourg ligger mindre enn 1.100 km fra Berlin, samme avstand som fra Vitebsk til Berlin. von Clausewitz' mareritt er blitt virkelighet, Tyskland trues av sterke armeer fra kanten; for ikke å si tre. - På Caen-fronten har de allierte drevet en 5 km. dyp kile i de tyske stillinger mellom Tilly og Caen og nært seg jernbanen mellom Villers Bocage og Caen. Fontenay er okkupert av de britiske tropper og disse rykker videre fram gjennom sterke tyske stillinger. Tyskerne har, som i Cherbourg, i ordre til å kjempe til siste mann. De allierte utførte sitt gjennombrudd uten virkelig flystøtte, og det er mulig at Montgomery med he sikt valgte det værste flyværet til å gjøre s anfall. Det var bare ca. 200 maskiner over stridssonen for å rekognosere, allikevel var dette tre ganger så mange som tyskerne hadde oppe. - De allierte krigskorrespondenter beretninger er meget optimistiske og preget av en usvikelig tillit til de allierte armeer. I framhever deres overlegenhet hva angår ledels kampånd, utdannelse, forsyninger av materiell materiellets kvalitet og deres absolutte overlegenhet til sjøs og i luften. De allierte armeers bevegelsesevne er i motsetning til tyskernes uavhengig av jernbanene. - 3 tyske offiserer mot innlandsstyrkene har slått feil. - General Koenig har overtatt kommandoen over de franske innlandsstyrker. Han står direkte under Eisenhowers kommando.

Østfronten. Russerne inntok i går den meget sterkt befestede by Vitebsk og lenger S Slobi Dette er tyskernes nordlige og sydlige nøkkelstilling i Hvite-Russland. 6.000 tyskere falt Vitebsk. Veien mellom Orsa og Mogilev er avskåret. Tyskerne lider store tap under sin tilbaketrekning. Orsas stilling er meget kritisk da sambandslinjene er avskåret og russerne ha omgått byen på N siden. Fra Slobin rykker russerne mot Bobruisk. Russerne rykker usedvanlig hurtig fram og dette skyldes delvis at de kan støtte seg til det vidtforgrente vei- og jernbanenett rundt Moskva. I Ladoga- og Onega-avsnittet fortsetter russerne framrykningen. De er nå kommet 30 km. N for Onega og hele kanalen fra Hvitchavet til Østersjøen er frigjort. I følge Dagens Nyheter har den finske regjering besluttet å fortsette krigen uten å underkaste riksdagen. Den svenske regjering skal ha hemmelig møte torsdag.

Italia. 5. arme har inntatt Monte halvveis mellom Siena og Follonica. På midt-avsnittet fortsetter framrykningen på begge sider av Trasimono og de allierte står i utkanten av Castiglione. På adriaterhavsfrenten rykker de allierte framover og har tatt mange fanger.

England. Det ble i natt påny sendt ubemannede fly over S England.

Østen. De vellykte operasjoner på Saipan fort

SOV IKKE PÅ GATEN

DA KAN DU VÅRNE PÅ VIKTORIA TERRASSE.